

Utbildningsinspektion i Kode skola, grundskola F-3 samt Tunge skola, grundskola 4-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	3
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheterna i och besökt Tunge skola den 2 maj 2006 och Kode skola den 3 maj 2006. Skolorna ingår i Solberga rektorsområde. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Solberga rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

Vid skolorna intervjuades rektorn, personal, och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Dessutom genomfördes ett flertal spontana samtal med både elever och personal. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningen.

Beskrivning av rektorsområdet

Kode skola F–3	Antal barn/elever
Förskoleklass	35
Skolbarnsomsorg	126
Grundskola	123

Tunge skola 4–6	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	46
Grundskola	145

Kode skola har verksamhet från förskoleklass upp till årskurs 3. Skolan ligger i tätorten Kode i Kungälv kommun. Skolans lokaler är nyrenoverade. Tunge skola har verksamhet för årskurserna 4–6 och skolan ligger i vacker landsbygd cirka en kilometer från tätorten Kode. Skolan byggdes omkring 1950. Skolorna bildar tillsammans med en förskola och skolbarnsomsorg Solberga rektorsområde. Eleverna vid Kode skola fortsätter sin skolgång vid Tunge skola.

Verksamheterna inriktas mot miljö och natur. Alla barngrupper och klasser förlägger en del av sin verksamhet under veckan utomhus. Eleverna arbetar i åldershomogena klasser, men har temaarbeten i årskursblandade grupper.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolorna i Solberga rektorsområde och av hur väl verksamheterna uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att undervisningen i Solberga rektorsområde i hög utsträckning bedrivs i överensstämmelse med intentionerna i Lpo 94 både när det gäller synen på lärande och de ämnesövergripande arbetssätt som förhållandevis ofta råder på skolan. Eleverna upplever att skolan är trygg och de visar att de inte tolererar att någon utsätts för kränkande behandling.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolornas uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling bör därför utvecklas till att även gälla övriga ämnen.
- Skolorna bör öka elevernas medvetenhet om målen.
- Skolorna bör kartlägga om eleverna i behov av särskilt stöd får stöd i tillräcklig omfattning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna får inte undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap i tillräcklig omfattning före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).
- Undervisningen i svenska som andraspråk anordnas inte i stället för undervisning i svenska (2 kap. 16 § grundskoleförordningen)

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2 samt de nationella kursplanerna.

I rektorsområdets kvalitetsredovisning avseende 2005 års verksamhet finns uppgifter om resultaten från de genomförda nationella proven år 2005 för årskurs 5 och dessa visar att 86 procent nådde målen i engelska, 88 procent i matematik och 90 procent i svenska. Sett över tid har inte resultaten varierat i någon högre utsträckning. Någon närmare analys om orsaken till bristande måluppfyllelse redovisas inte i skolans kvalitetsredovisning. Åtgärdsprogram upprättas för de elever som inte nått målen.

I första hand utvärderas elevernas kunskapsutveckling i engelska, matematik och svenska. Skolornas uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling bör därför utvecklas till att även gälla övriga ämnen.

Skolornas arbete med normer och värden är bra och samtliga elever som inspektörerna samtalar med upplever att skolan är trygg både fysiskt och psykosocialt. Samtliga elever som inspektörerna samtalar med tolererar inte kränkande behandling. Det är inte vanligt förekommande med kränkande behandling. Enligt lärare är detta ett resultat av skolans förebyggande arbete. Skolan har verktyg för att följa upp de mål och riktlinjer som uttrycks i Lpo 94 avseende normer och värden. Resultaten av dessa utvärderingar finns med i skolans kvalitetsredovisning.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Lärarna vid skolorna diskuterar de nationella målen kontinuerligt. Personalen menar att detta framför allt tagit fart i samband med att skolorna börjat arbeta med individuella utvecklingsplaner. Detta leder successivt till att personalens förtroende med uppdraget stärks. Dock är elevernas medvetenhet om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna låg. Detta medger lärarna. I något fall presenteras målen i början av skolarbetet och undantagsvis även under året men eleverna förstår inte kopplingen mellan målen och undervisningen som bedrivs.

Vid intervjuer framkommer att eleverna endast orienteras i liten omfattning om utbildningens mål och krav. Dessutom deltar eleverna begränsat i urval av stoff och arbetsformer med utgångspunkt i målbeskrivningar från läroplan och kursplaner. Enligt Lpo 94 skall eleverna ges möjlighet att planera och utvärdera den dagliga undervisningen. Inspektörerna bedömer således att elevernas kännedom om de nationella målen bör öka.

Skolan har formella samverkansorgan som klassråd och elevråd. Ofta upplever eleverna i elevråden vid respektive skola att de enbart får lämna förslag och att beslut fattas av rektorn. Enligt rektorn stämmer inte detta, men menar att skolorna skall bli bättre på att göra eleverna medvetna om när de får vara med och fatta beslut.

Skolan arbetar aktivt med att förebygga kränkningar. Bland annat sker detta arbete genom väl fungerande kompisamtal. Skolorna har handlingsprogram mot kränkande behandling. Programmen kallas "handlingsplan om mobbning uppstår" (Kode skola) och "plan mot mobbning" (Tunge skola). Genom planerna finns en strategi för hur kränkningar förebyggs, identifieras, utreds, åtgärdas och följs upp. Skolverket vill uppmärksamma skolorna på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Vid inspektionstillfället hade skolorna handlingsprogram enligt vad som ovan angetts. Programmen behandlar dock inte kränkningar mellan vuxen och elev. Inspektörerna förutsätter att skolorna beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Skolornas lokala arbetsplaner består av konkretiseringar av de nationella kursplanernas mål. Inspektörerna ser inte mycket av arbetsplaner som skall vara ett redskap för hur undervisningen skall läggas upp för att de nationella målen att sträva mot och att uppnå, skall nås. Enligt inspektörernas mening finns risk att det istället blir läroböckerna som sätter agendan för undervisningen istället för att använda böcker eller delar av böcker som ett verktyg för att nå de nationella målen. Inspektörerna ser dock inte detta överallt. Vissa lärare använder exempelvis inte sedvanliga läromedel i matematik.

Enligt både lärarna och rektorn saknar skolan överlag rutiner för att bedöma vilka kunskaper eleverna har i de ämnen som inte omfattas av de nationella proven. För svenska, engelska och matematik finns olika metoder. Enligt elever blir det framförallt dessa ämnen som avhandlas på utvecklingssamtalen.

Det finns inga rutiner för att lärarna vid Kode skola skall få vetskap om hur det går för eleverna vid Tunge skola. Motsvarande rutiner saknas även för lärarna vid Tunge skola då det gäller elever som gått vidare till årskurserna 7–9. Enligt lärarna är de nationella målen vägledande för planeringen av undervisningen. Samtal förs till viss del mellan lärare i syfte att kraven och bedömningsgrunderna ska vara likvärdiga för elever i olika klasser. Det är i första hand lärare inom skolan som diskuterar och jämför krav och bedömningsätt. Enligt lärarna finns inga kontakter med andra skolor kring bedömningsfrågor och kravnivåer. In-

spektörerna vill påtala betydelsen av att skolorna i högre utsträckning samverkar med andra skolor.

Skolorna arbetar aktivt med att ge särskilt stöd till de elever som är i behov av detta. Enligt lärarna finns bra rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Dessa rutiner finns i en skriftlig plan. Dock säger flertalet av lärarna att det stöd som ges inte alltid är tillräckligt. Inspektörerna bedömer därför att skolorna bör kartlägga om eleverna i behov av särskilt stöd får stöd i tillräcklig omfattning. Vid skolorna finns en specialpedagog. Specialpedagogen besöker klassrummen för att göra observationer och för att handleda lärarna. Stödet ges företrädesvis utanför klassens ram av speciallärare. Vidare upprättar skolorna något som kallas för handlingsplaner. Dessa planer är en variant av åtgärdsprogram. Inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att den beteckning som anges i grundskoleförordningen, det vill säga åtgärdsprogram skall användas eftersom det bland annat blir tydligare för elev och vårdnadshavare att förstå vad som avses.

Rektorsområdet upprättar årligen en skriftlig kvalitetsredovisning och samtliga verksamhetsformer omnämns i denna. Enligt inspektörernas mening bör dock redovisningen i högre utsträckning särredovisa verksamheterna så att det går att utläsa de enskilda verksamheternas kvalitet. Rektorsområdets kvalitetsredovisning upprättades innan de senaste ändringarna i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet trädde i kraft. Enligt dåvarande lydelse bedömer inspektörerna att kraven i förordningen uppfylls. Inspektörerna vill även påpeka att bestämmelserna som nu gäller föreskriver att personal, elever samt deras vårdnadshavare skall göras delaktiga vid upprättande av kvalitetsredovisningen.

För ledningen av skolorna finns en rektor samt en biträdande rektor. Rektorn har lång erfarenhet och anser sig förtrogen med verksamheten. Lärarna är dock osäkra på huruvida rektorn är förtrogen med verksamheten. De anser att de inte i tillräcklig grad blir utmanade pedagogiskt av skolledningen och efterlyser ett ökat pedagogiskt ledarskap. Eleverna anser att de sällan ser sin rektor. Ansvarsfördelning inom skolledningen är tydlig och känd enligt de intervjuade. Sammantaget bedömer inspektörerna att rektorn är förtrogen med både uppdrag och verksamhet.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Enligt inspektörernas bedömning får eleverna inte undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap i tillräcklig omfattning före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5. En del av ämnet förväntas dessutom eleven tillgodogöra sig via moment som skall utföras i hemmet. Inspektörerna vill påpeka att det är skolans ansvar att genomföra undervisning som leder till att eleverna når målen som är angivna i kursplanerna.

Elever som har behov av att följa kursplanen för svenska som andra språk följer istället kursplanen för svenska och ges stöd i svenska som andra språk. Detta står i strid med ämnets intentioner. Inspektörerna bedömer därför att undervisningen inte uppfyller grundskoleförordningens krav att svenska som andraspråk skall anordnas för berörda elever i stället för undervisning i svenska som modersmål.

Föräldrar är alltid välkomna till skolan och de ges fortlöpande information om kunskapsutveckling och om verksamheten. Skolorna har ett utmärkt informationsmaterial både i form av broschyrer och på skolornas hemsidor. Inspektörerna bedömer att föräldrarna har möjlighet till god insyn i skolans verksamhet.

Lärartätheten vid enheten ligger under genomsnittet för riket. Enligt den officiella statistiken har skolan 6,4 lärare per 100 elever. Motsvarande för riket är 7,9. Till detta kommer också ett några assistenter. I huvudsak är lärarna behöriga i de ämnen som de undervisar i.

Enligt personalen är utbildningen avgiftsfri och eleverna har tillgång till skolbibliotek, datorer och ändamålsenliga läromedel.

Inspektörerna bedömer att skolan inte lever upp till kravet på tillgång till undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap. I övrigt är inspektörernas bedömning att tillgången till utbildning, personalens kompetens, lokaler samt materiel ger eleverna förutsättningar att nå målen i utbildningen.

Datum	Ort
2006-12-19	Göteborg

Erik Bergeå

Anna Wide